

Küzdelem és válság: a bírák

SZOMBAT DÉLUTÁN

E HETI TANULMÁNYUNK: Bírák 4; 6; 14; 1Sámuel 2:12-25; 8:1-7;
Zsidók 11:32

„Anna így imádkozott: Örvend szívem az Úrban, fölemelte szarvamat az Úr. Fölnyílt a szám ellenségeim ellen, mert szabadításodnak örvendezek” (1Sám 2:1, ÚRK)!

A bírák kora a szent történelem kaotikus időszaka volt. Isten népe gonoszul cselekedett az Úr előtt, aki az elnyomók kezébe adta őket. A nép az Úrhoz kiáltott, Ő pedig szabadítót támasztott, aki békét hozott a földre. Így volt ez addig, amíg a szomorú ciklus megint előlről nem kezdődött.

Figyelemreméltó az a bizalom, amit Debóra, Izrael egyik bírája táplált a környezetében lévő férfiakban. Ő és Jáhel is a hit hősnői voltak, míg a félénk és kishitű férfiaknak bátorításra volt szüksége. A nagy küzdelem újból és újból visszatérő melléktémája Gedeon történetében is látható: Isten népe legyőzhetetlennek tűnő akadályokba ütközött.

Az utolsó bírák egyike volt Sámson. Utána a nép anarchiába és reménytelenségbe zuhant. Sámson kelletlen hősnek bizonyult, aki szívesebben futott a nők után, mint hogy követte volna Istent. Itt párhuzamot figyelhetünk meg közte és honfitársai között, akiket jobban érdekelt a bálványimádás, mint az Úr szolgálata.

Sámuel reményt vitt a nemzetnek. Az ő idejében új kormányzási formát alapítottak, a királyságot. Sámuel utolsó tetteinek egyike az volt, amikor felkente a jövőendő királyt, Dávidot.

január 17.

DEBÓRA

Debóra történetében a nagy küzdelem érdekes részletei villannak fel. Itt azt látjuk, hogy Isten népe elnyomástól szenved és legyőzhetetlennek tűnő akadályokba ütközik. Párhuzamos ez azzal, amit *A jelenések könyve* 12. fejezetében figyeltünk meg, a hétfejű sárkány és az újszülött gyermek közötti elképesztően egyenlőtlen küzdelem során (lásd az 1. tanulmány keddi részét).

Ennek a történetnek a főszereplői Jábin, Kánaán királya, a hadvezére, Sisera és Debóra, a próféta és bíra (aki a szembenálló felek polgári pereiben döntött). A kor asszonyaihoz képest Debóra szokatlanul nagy tekintéllyel és befolyással bírt.

Olvassuk el *Bírák könyve* 4. fejezetét! Hogyan jelentkezik itt a nagy küzdelem témája? Végül egyedül ki adott győzelmet a méltatlan Izraelnek?

A történet hősnője Héber felesége, Jáhel, aki nem félt Isten népe mellé állni. Döntő szerepe volt Izrael ellenségeinek a vereségében. Nem könnyű megítélni lépéseit ma, a mi szemszögünkől nézve, és még véletlenül sem hivatkozhatunk az ő tetteire, ha céljaink elérése érdekében igazolni akarnánk a megítévesztést és az erőszakot, legyenek mégoly jók is azok a célok.

A konfliktust megelőző beszélgetések során Debóra biztosítja Bárakot, hogy Istené lesz a harc (az biztos, hogy ez a kifejezés az egész nagy küzdelem során visszhangzik). Két ige írja le, hogyan cselekszik az Úr (Bír 4:7): Siserát „kihozza” (az eredetiben a szó hálóval való kihalásztást érzékeltet) a Kison patakjához, ahol Bárak „kezébe adja”. Debóra hálaénekéből (Bírák 5. fejezet) tudunk meg néhány részletet. A heves esőzések miatt Sisera szekerei megfeneklettek a sárban, a Kison patakja melletti szűk átjáróban. Az ég és a fellegek „vizet árasztottak” (Bír 5:4-5). Az áradó víz rengeteg ellenséges katonát elsodort (5:21), és Izrael megszabadult.

Gondolkozzunk el azon, hogy milyen bizalommal fordultak a harcedzett férfiak Debóra felé! Bizonyos szempontból ez (nyilván) helyes volt. Miért kell mégis mindig vigyáznunk, nehogy túlságosan nagy bizalmunk legyen bárki ember fiában?

GEDEON

Olvassuk el Bír 6:1 versét! Mi történt itt? Lásd még Bír 6:10!

Debóra után a következő negyven évben az ország békében élt, de utána megint hamar az elnyomók kezébe kerültek. Ekkor a midianiták a szövetségeseikkel együtt betörték Izrael területére, tönkretették a friss vetést és elhajtották a nyájukat (Bír 6:3-5). Izrael rettentő nyomorba süllyedt, ezért az Úrhoz kiáltottak (Bír 6:6-7). Rádöbentek, hogy felkapott isteneiknek semmi haszna nem volt.

Mit mondott az Úr Angyala Gedeonnak (Bír 6:12-16)? Nem kellett volna Gedeonnak pontosan tudnia, hogy miért kerültek ilyen helyzetbe (lásd Bír 6:7-10)?

Gedeon indokolatlan panasza ellenére (ugyanis a nép engedetlensége miatt jött az elnyomás), Isten mégis készen állt ismét megszabadítani őket, ezúttal Gedeon által. Milyen érdekes, Isten úgy szólította meg Gedeont, hogy „erős vitéz” (Bír 6:12, RÚF), pedig a férfi egészen másként gondolt önmagára: „Kérlek, Uram, hogyan szabadítsam meg Izráelt? Íme, az én nemzetségem a legszegényebb Manasséban, és én vagyok a legkisebb atyám házában” (15. vers, ÚRK). Gedeon erejének döntő eleme vitathatatlanul az volt, hogy felmérte, mennyire jelentéktelen és gyenge valójában.

Figyeljük meg azt is, amit Gedeon kért az Úrtól Bír 6:36-40 verseiben! Vagyis mivel tisztán látta az előtte álló nehézségeket és a saját gyengeségét, különös bizonyosságra várt arról, hogy Isten valóban vele lesz. Tehát személyében olyan ember áll előttünk, aki maradéktalanul felmérte, hogy teljesen az Úrtól függ. *Bírák könyve* 7. fejezetében olvashatjuk Gedeon bámulatos győzelmét népe elnyomói felett, amikor Isten újból megszabadította Izraelt.

Miért döntött úgy az Úr, hogy bűnös embereket használ fel a szabadításra? Nem hívhatott volna Ő maga „tizenkét sereg angyalnál is többet” (Mt 26:53, RÚF), hogy megtegyék, amire Izraelnek akkor szüksége volt? Milyen szerepünk van nekünk, bűnös embereknek a nagy küzdelemben és az evangélium hirdetésében?

SÁMSON

Sámson történetében elmosódottak a jó és a rossz közötti határvonalak. Sámson élete fantasztikusan indult: az Úr Angyala bejelentette, hogy születésétől fogva legyen nazír. Az Angyal megtanította a leendő szülőket arra, hogyan készüljenek fel különleges gyermekük érkezésére. Az anyának meghagyta, hogy ne igyon alkoholt és ne egyen tiltott ételeket (Bír 13:4, 13-14; lásd még 3Mózes 11. fejezet). Istennek határozott tervei voltak Sámsonnal, sajnos azonban a dolgok nem alakultak olyan jól, ahogyan lehetett volna.

„Sámson éppen akkor kötötte sorsát népe ellenségének sorsához, amikor a férfiúi korba lépett; amikor fel kellett volna vegye istenadta tisztét; amikor a leghűségesebben kellett volna szolgálnia Istent. Az, hogy választottjával dicsőítheti-e majd Istent, vagy olyan helyzetbe sodorja magát, amelyben feladatát nem tudja betölteni, nem érdekelte őt. Isten minden dologban bölcsességet ígér azoknak, akik mindenekeelőtt az Ő dicsőítésével törődnek, de az öntetszelgők, elbizakodottak számára nincs ilyen ígérete” (Ellen G. White: *Patriárkák és próféták*. Budapest, 1993, Advent Kiadó, 523-524. o.).

Olvassuk el Bír 14:1-4 verseit! Hogyan lehetséges, hogy „ürügyet” (4. vers, RÚF) keresve a filiszteusok ellen, Isten felhasználta Sámson gyengéjét, a nők iránti túlzott vonzalmát?

Sámson többször is fellépett a filiszteusok ellen, amikor is az őt ért sérelmeket nagy haraggal megtorolta. Először megölt harminc férfit, ruháikat levette és visszavitte az esküvői lakomájára, hogy így törlessze az adósságát (Bír 14:19). Majd pedig elpusztította a filiszteusok termését, mert megtudta, hogy a feleséget hozzáadták a vőfélyhez (Bír 14:20; 15:1-5). Később sokakat megölt, hogy megbosszulja, amiért a filiszteusok megégették a feleségét és az asszony apját (Bír 15:6-8). Amikor pedig a filiszteusok ezért bosszút akartak állni rajta (Bír 15:9-10), ezret megölt közülük egy számár álkapcsával (14-15. vers). És végül összedöntötte a templomukat, amivel háromezer ember életét oltotta ki, mert megvakították (Bír 16:21, 28, 30).

Sámson távolról sem mondható makulátlan hősnek. Aligha találunk követendő példát az életében, pedig Zsid 11:32 őt is megemlíti a nemes karakterek mellett. Nyilván több van a történet mélyén, mint ami a felszínen látszik. Képzeljük el, mit érhetett volna el Isten Sámsonnal! Ugyanakkor mi a helyzet velünk? Mennyivel többet tehetnénk, ha élnénk a bennünk rejlő lehetőségekkel!?

RUTH

Ruth története nem az Isten népét fenyegető hatalmas seregekről szól, hanem sokkal kisebb körről: egy családról, amely majdhogynem kihal, ehelyett azonban mégis felerősödik. Két nagy témával találkozunk itt: Isten teremtésének pusztulása és a nép fenyegetettsége, emellett azonban Ruth története személyes síkon mutatja be a nagy küzdelmet, ott, ahol valójában mindig is dúl.

Nem meglepő, hogy a bírák korában Júda földje éhínségtől szenvedett (Ruth 1:1; 5Móz 28:48; 32:24; lásd még Bír 17:6; 21:25). Annak volt ez a jele, hogy a szövetséges nép elfordult Istentől. A bűn és a lázadás következtében az egykor tejjel-mézzel folyó föld olyan lett, mint egy porral teli kopár medence. Majd *Ruth könyve* szerint „meglátogatta az ÚR a népét”, visszaadta ott az életet, „és kenyeret adott nekik” (Ruth 1:6, ÚRK).

A jobb jövő reményében indult el Elimélek, a felesége, Naómi meg a két fiatal fiuk Moáb földjére. Az ellenséges országban átmenetileg fellélegeztek, de amikor a férfi és mindkét fiú meghalt, Naómi eldöntötte, hogy hazatér.

Mi a jelentősége annak, hogy Ruth Naómmal akart tartani (Ruth 1:8, 16-17)?

Ruth egy ellenséges nép tagja volt, amely számos alkalommal megpróbálta elpusztítani Izraelt, ő mégis eldöntötte, hogy Isten népéhez csatlakozik és az ő Istenüket imádja. Még választott új hazája lakói szemében is kedvessé vált, nemcsak Boáz szívét nyerte meg (Ruth 2:10), hanem mindazokét, akik megismerték (11. vers). Boáz azt is biztosra vette, hogy Ruth Isten előtt is kedves (12. vers), így a fiatalasszony iránti csodálatában egy lépéssel tovább ment, beleegyezett, hogy elvegye feleségül (3:10-11).

Csak hogy Boáznál volt egy közelebbi rokon is, akinek elsőbbségi joga volt az elhunyt férj földjére, ha elveszi Ruthot feleségül. Ő azonban nem akart újabb feleséget, mert az összekuszálta volna anyagi természetű terveit (4:6). Ekkor az összegyűlt tanúk áldást mondtak Ruthra, és Izrael történelmének kiemelkedő asszonyaihoz hasonlították (11-12. vers). Áldásuk valóra is vált, mert Ruth a Messiás egyik elődje lett (Ruth 4:13, 17; Mt 1:5-6).

Valóban „boldogan éltek, míg meg nem haltak” történet! Sajnos azonban a Biblián kívüli történetekben, sem a való életben nincs sok ilyen. Viszont itt szintén azt láthatjuk, hogy az élet hullámhegyei és hullámvölgyei ellenére Isten akarata végül teljesül, ami igazán jó hír mindazok számára, akik szeretik az Urat és bíznak benne!

január 21.

SÁMUEL

Ugyan mi köze van *Sámuel első könyve* kezdetének a nagy küzdelemhez? A kialakult rendet látszólag nem fenyegeti semmi, nem gyülekeznek hatalmas seregek a határok mentén. A gonosz támadása sokkal burkoltabban jelentkezett, mindazonáltal nem kevésbé valóságosan!

Hogyan mutatkozik meg a jó és a gonosz szembenállása 1Sám 2:12-25 szomorú leírásában?

„Ennek ellenére, hogy [Éli] elhívott az egész nemzet vezetésére, saját házanépét nem tudta kormányozni. Éli engedékeny apa volt. Mivel szerette a békét és a kényelmet, atyai tekintélyét nem érvényesítette, hogy gyermekei gonosz hajlamait és szenvedélyeit megbüntesse. Ahelyett, hogy őket megdorgálta vagy rendreutasította volna, engedett akaratauknak és hagyta őket saját útjaikon járni” (Ellen G. White: *Pátriárkák és próféták*. Budapest, 1993, Advent Kiadó, 536. o.).

Majd pedig velük szembeállítva látunk egy papi ruhába öltöztetett kisiút (1Sám 2:18-19), aki mint Jézus, „*egyre növekedett, és kedves volt mind az Úr, mind az emberek előtt*” (1Sám 2:26, ÚRK; Lk 2:52). Sámuelből Izrael erős és hűséges vezetője vált. „*És megtudta egész Izrael Dántól Beérseháig, hogy az Úr prófétául rendelte Sámuel*” (1Sám 3:20, RÚF).

Persze azért nem ment minden jól. A nép háborúban állt a filiszteusokkal, ami közben Éli két fia is odaveszett. A filiszteusok elvitték a szövetség ládáját, és a 98 éves Éli a hírek hallatán meghalt (1Sám 4:14-18).

Sajnálatos módon Sámuel is ugyanazzal a problémával küzdött, mint Éli: fiai nem követték hűségének és becsületességének példáját (1Sám 8:1-7).

Sámuel fordulópontot fémjelez Isten népe történelmében. Ő volt az utolsó a bírák sorában, és kulcsszerepet játszott a nagy küzdelemben. Stabil befolyása iránymutatást jelentett a népnek egy kritikus időben. Szomorú, hogy fiai nem jártak a nyomában, Istent azonban nem korlátozzák emberi dinasztiák. Sámuel fiainak hitehagyása miatt a nép vénei királyt követeltek – ami nem éppen a legjobb lépés volt, ahogyan a történelem későbbi alakulása bizonyította is.

Akár jó, akár rossz a családi életünk, mindenképpen felelősek vagyunk azokért, akiket a nagy küzdelemben szolgálunk. Miért kell mindig észben tartani, hogy *ma, most* nem késő az Úr bocsánatát kérni, bármilyen hibát is követtünk el? Holnap talán túl késő lesz, de ma még nem az!

TOVÁBBI TANULMÁNYOZÁSRA:

A Biblia köztudottan nem kendőzi el az ember bűneit, gonoszságát. Hogyan is lehetne másként, hiszen pontos képet kínál az emberiség állapotáról. Az emberi rosszról különösen éles képet fest 1Sám 2:12-25 szakasza, amely egymás mellé állítja Éli fiait és a gyermek Sámuelet. A 12. vers így hangzik: „Éli fiai azonban Béliál fiai („gonosz emberek” - ÚRK; „elvetemült emberek” - RÚF) valának, nem ismerék az Urat.” Figyeljük meg először is az ellentétet: a bibliai történetekben komoly szerepe volt a származásnak, ebben az esetben viszont „Éli fiai” már „Béliál fiai” lettek. Gazdag tartalmú szó a Béliál, számos formában és összefüggésben, de szinte mindig negatív értelemben használták. A héber *bl* és *bli* szavakkal kapcsolatos, ami azt jelenti, hogy „ne”, „nem” vagy „nélkül”. A Béliál szó jelentése: „értéktelen”, „haszontalan”, másutt pedig olyan értelemben használatos, mint Éli fiaira vonatkoztatva, tehát másokra is mondták, hogy „Béliál fiai” (2Krn 13:7; 1Kir 21:13, ami Károli fordításában: „istentelen”). Péld 6:12 versében „haszontalan” (Károli, ÚRK) vagy „mihaszna és rosszindulatú” (RÚF). A Biblián kívüli ókori közel-keleti irodalomban Béliált Sátán másik nevének tekintették. A Bibliában ez a kifejezés szinte kizárólag negatív töltetű. Emberként, Isten képére teremtve az életüknek célja és értelme kellett volna, hogy legyen, ám a Biblia szerint ezek az emberek értéktelenek, „a mihaszna fiai” voltak. Tragédia, hogy elfecsérelték az életüket! Vagy az Úrért élünk és azt tesszük, aminek jelentősége és célja van a szemében, vagy végeredményben haszontalanok vagyunk - hiszen létezésünk és életünk célja teljes egészében tőle származik.

BESZÉLGESSÜNK RÓLA!

1. A Biblia világossá teszi, hogy a nagy küzdelemben nincs köztes terület; vagy az egyik, vagy a másik oldalon állunk - vagy Krisztus, vagy Sátán mellett. Amint azonban tapasztaljuk, az életben nem mindig látszik ennyire világosan és határozottan az ellentét, nem igaz? Időnként nem vagyunk egészen biztosak abban, hogy melyik a jó vagy a rossz döntés, még erkölcsi kérdésekben sem. Nem mindig könnyű eldönteni, mit tegyünk. Soroljunk fel néhány módot arra, hogyan kérhetünk segítséget a jó döntéshez olyankor, amikor nem tudjuk pontosan, mi is a „helyes” választás!
2. Előfordult már, hogy csalódást okoztak nekünk emberek, akikre felnéztünk? És mi is okoztunk már csalódást olyanoknak, akik ránk néztek fel? Mit tanultunk meg ezekből az esetekből a hitről, a bizalomról, a kegyelemről és az emberi gyarolásról?

PÁSKULYNÉ KOVÁCS ERZSÉBET: DE AMÍG VAGYUNK

Békesség bolyong
utcák szegletén
tárt kapura vár, beengedik-e?
Elég volna már
sok mi haszna zaj,
fegyverropogás: csend kell már ide!

Árad a könnyünk,
ezer örömünk
kifáradva hull: Törtszárnyú madár.
Volt itt sok tavasz,
az ősz is eljött:
Azt hitte a fán gyümölcsöt talál.

Tékozolt élet,
emberi végzet!
Pedig nem így volt sorsunk megírva.
Születtünk, halunk.
De amíg vagyunk:
Virág nyiljon a lábnyomunkba!